

TIPS TIL ENERGI-SPARING I BYGG

1. Start med energioppfølging og få kontroll på automatikken i bygget. Hvis for eksempel varme-, ventilasjons- og kjølesystemet ikke snakker sammen, vil de jobbe uavhengig av hverandre og dermed forbruke mye energi.

2. Tiltak som nattsinking av de ulike systemene vil gi store besparelser. Det samme vil automatisk nedjustering av varme, kjøling eller ventilerings av bygg i helger og ferier. Ved å installere tidsbrytere eller fotoceller for belysning, eller aller helst en kombinasjon av de to, kan man også spare mye strøm.

3. Unngå energilaster som går hele året. Dette er typisk gatevarme for snøsmelting og utvendig varme i tak og takrenner som konstant er påskrudd. Noe så enkelt som manglende termostatstyring av panelovner og radiatorer er også vanlig. Da vil ovnene kunne stå og trekke energi om sommeren.

4. Monter lokale termostater på radiatorer og ovner. Da kan temperaturen styres lokalt, sonevis eller i hvert enkelt rom.

5. Skru av lys og varme i helger, ferier og på nattetid. Få oversikt over når bygget står tomt og juster energibruken etter dette. Moderne automatikk kan programmeres for jobben.

6. Skru ned gjennomsnittstemperaturen. Innetemperaturen bør normalt ligge mellom 19 og 21 grader.

7. Lær ansatte gode rutiner for energibruk. Distribuer informasjon blant brukerne av bygget, og oppfordre til ansvarlighet.

8. Tett sprekker rundt vinduer og dører: Sprekker fører ofte til varmetap. Løsningen er å montere tettelister og isolere mellom veggen og karmen på døra eller vinduet.

9. Installer varmepumpe i stedet for panelovn i områder der dette er aktuelt.

10. Etterisoler bygningen dersom du skal endre utvendig bordkledning eller innvendig panel.

11. Mal vegger med varme farger og legg tepper på gulvet der det er hygienisk mulig.

12. Skaff gardiner som isolerer til kontorer og oppholdsrom.

13. For å redusere klimagassutslippene blir det forbudt å fyre med fossil olje fra 2020. Har du en oljefyr eller oljekamin og fyrer med fossil olje, må du altså finne alternativ oppvarming innen 2020.

14. Vurderer du energieffektiviserende tiltak? Ta kontakt med en av rådgiverne til Enova og undersøk om du kan få økonomisk støtte. Dette må gjøres før prosjektet settes i gang.